

Fremtidsfullmakt og annen representasjon

Audun Tessem Hole

Jurist

Vergemålsseksjonen

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

— virker til Nordlands beste

FREMTIDSFULLMAKT – HVORFOR DET ER VIKTIG

Codex
ADVOKAT

Kompetanser

Lover

Advokatene

Om oss

Priser

Kontakt oss

FAMILIERETTSADVOKATER
SPESIALISERTE ADVOKATER

Hovedside > Arv > Fremtidsfullmakt

Fremtidsfullmakt - [Last ned skjema]

Derfor er fremtidsfullmakt viktig

Hvem skal ivareta dine interesser dersom du blir syk eller annet vis blir mentalt svekket?

Hva er en fremtidsfullmakt og hvorfor trenger jeg det?

En fremtidsfullmakt er en fullmakt til en eller flere personer om å representere en bestemt person dersom den lenger er i stand til å ivareta sine interesser.

...fullmakt?

Bli medlem

Min side

 **DET GODE
TESTAMENT**

Hva er en fremtidsfullmakt – og hvorfor trenger

18 år og myndig (samtykkekompetent)	Syk og svekket begynnende demens	Ikke samtykkekompetent	Død
Fullmakt			
Testament			
Fremtidsfullmakt			
Legalfullmakt			
Vergemål			

– virker til Nordlands beste

Fullmakt (privatrettslig)

- Må være fylt 18 år
- Kunne forstå hva fullmakten innebærer
- I fullmakten kan du gi en person mulighet til å foreta disposisjoner som du ønsker
- Bør være skriftlig og inneholde:
  - ✓ navn
  - ✓ fødselsdato på fullmaktsgiver og fullmektig
  - ✓ hva fullmakten skal omfatte og hvor lenge fullmakten skal gjelde
- Ikke gyldig når egen rettslig handleevne bortfaller pga sykdom o.l.

Legalfullmakt § 94

- Fullmakten gitt i loven
  - Gjelder kun nødvendige økonomiske disposisjoner
  - Gitt til nærstående
    - Ektefelle/samboer
    - Barn
    - Barnebarn
    - Foreldre
- prioritert rekkefølge
- Ingen skriftlig fullmakt

Husk å skrive
fremtidsfullmakt mens det
ennå er tid

TO SØNNER

Verge for hver sin forelder

Staten tar nå 80 prosent av trygden til

Hvem kan lage fremtidsfullmakt

- Du må være over 18 år og forstå fullmaktens betydning. Det betyr at du må skrive fullmakten før du har blitt så syk at du ikke er samtykkekompetent.
- Samtykkekompetanse vurderes slik: *Evne til å forstå informasjon som er relevant for avgjørelse. Evne til å resonere og avveie alternativer. Evne til å uttrykke valg og forstå konsekvenser av et valg.*

Bestem hvem som skal være din fullmektig

Den som skal være din fullmektig må være over 18 år, akseptere å være fullmektig og ikke selv ha verge.

Fullmektig kan være en eller flere navngitte personer. For eksempel familiemedlem, søsken, ektefelle samboer, barn, andre bekjente eller en advokat.

Bestem hva fullmakten skal omfatte

En fremtidsfullmakt kan omfatte økonomiske og personlige forhold. Den kan avgrenses til å gjelde enkelte områder, som salg av bolig, hvor du skal bo og betaling av regninger.

Ofte glemmes personlige interesser, og det kan føre til at fullmektigen ikke får gjennomført nødvendige oppgaver.

Vanlig i Fremtidsfullmakten:

- Betaling av regninger – Disponere konti
- Gi gaver – penger eller bunad
- Selge eiendom – spesifisering er nødvendig
- Gi arveforskudd
- Kompensasjon/lønn til fullmektig
- Uskifte
- Helse/tjenester

– virker til Nordlands beste

Fremtidsfullmektigen kan IKKE gi kompetanse til følgende

- Stemme ved valg
- Inngå ekteskap
- Erkjenne farskap
- Samtykke til organdonasjon
- Opprette eller tilbakekalle testament
- Samtykke til tvang
- Andre særlig personlige forhold

Begrensning i livsforlengende behandling

- Ikke vanlig å ha med i fremtidsfullmakt
- Behandlingsansvarlig lege har ansvaret for å vurdere hva som ville vært ønske
- Livstestamente kan gi uttrykk for ønske om å begrense livsforlengende behandling
- Livstestamente er ikke juridisk bindende
- Opplysningene om dette kan gis i kjernejournal
- Hvis det fremgår av fremtidsfullmakten er det ikke juridisk bindende

Gjør fullmakten gyldig

- Fullmakten må være **skriftlig**
- Fullmakten må være undertegnet av to **vitner** som fullmaktsgiveren har godtatt.
- Vitnene må ha fylt 18 år når de skriver under og forstå betydningen av å undertegne.
- Fullmektigen, fullmektigens ektefelle, samboer, foreldre, barn og barnebarn kan ikke undertegne som vitne. Vitner kan heller ikke ha **egeninteresse** i at det opprettes fremtidsfullmakt med det aktuelle innholdet.
- Fullmaktsgiver skal undertegne fullmakten, eller vedkjenne seg sin underskrift, mens begge vitnene er til stede. Begge vitnene skriver under mens fullmaktsgiver er til stede.

Oppbevaring

- Trygt og tilgjengelig
- Hos deg
- Hos fullmektig
- IKKE hos Statsforvalteren, tingretten, advokatkontor, politiet OSV

Når fullmakten trer i kraft

- Når fullmaktsgiver har blitt for syk eller for dement til å ivareta sine interesser, trer fremtidsfullmakten i kraft.
- Fullmektigen kan kontakte fastlege, behandlende lege eller tilsynslege for vurdering.

Stadfestelse av fullmakten

- Du som er fremtidsfullmektig kan sende fremtidsfullmakten til Statsforvalteren når den har trådt i kraft og få den stadfestet. Det er i utgangspunktet valgfritt om du vil stadfeste, men i noen tilfeller kreves det av medkontrahenten.
- Legeerklæring må vedlegges.
- Statsforvalteren utsteder attest til registrering.

Virkningen av løpende fremtidsfullmakt

- Fullmektigen gjør jobben innenfor fullmaktens bestemmelser
- Medkontrahenten må selv avgjøre om han bindes av fullmakten
- Statsforvalteren kan ikke tolke fullmakten – privatrettslig
- Hvis disposisjoner faller utenfor fullmakten kan ikke fullmektigen foreta den
- Fungerer ikke fremtidsfullmakten kan det opprettes begrenset vergemål

Digitale tilganger

Tilgang til fullmaktsgivers opplysninger digitalt:

Skattemelding

Kommunale tjenester

Altinn

Bankforhold

Digipost

Forsikringer

Ikke ordning for fremtidsfullmektige å få slike tilganger

Under vergemål er det løsning for å få tilgang til MinId

BankId kan ikke benyttes på andres vegne

Hvorfor vergemål?

- Gyldige disposisjoner
- Beskyttelse mot underslag og utnyttelse
- Fast eiendom
- Gaver og arv
- Ryddige forhold
- Statsforvalterens tilsyn

Krav til samtykke § 20, 2. ledd

- Samtykket skal omfatte:
  - Om vergemål skal opprettes
  - Vergemålets omfang
  - Statlig forvaltning av midler
  - Hvem som skal være verge
- Samtykkekompetanse innebærer at man har evnen til å forstå informasjon, resonnerer og aweiie alternativene (men må det være fornuftige valg?)

Ikke krav til samtykke der:

- Personen ikke er i stand til å forstå hva samtykket innebærer
- Rettslig handleevne fratras

Begjæring § 56

- a) personen selv,
- b) personens ektefelle, samboer, foreldre, nærmeste livsarving eller søsken,
- c) vergen, hvis personen allerede er under vergemål,
- d) behandlende lege eller tilsynslege ved helseinstitusjon der personen er innlagt eller bor.

Meldeplikt § 57

- Må det antas at det er behov for vergemål for en person som er innlagt i institusjon, skal institusjonen melde fra til Statsforvalteren. Meldeplikten gjelder også ansvarlig for kommunens sosialtjeneste og kommunens helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon. Meldingen skal begrunnes.

Vergens mandat

- Bestemmes i oppnevningen
- En «juridisk» representant for personen
- Treffer beslutninger og foretar disposisjoner
- Omfatter ikke:
  - Praktisk bistand, innkjøp, vedlikehold, omsorg, turer, sosial omgang, trening osv.

Erstatter ikke andre offentlige tjenester

Forskjeller på vergemål og fremtidsfullmakt

VERGEMÅL	FREMTIDSFULLMAKT
Statsforvalteren oppnevner verge	Bestem selv hvem som er fullmektig
Vergen står under tilsyn og kontroll fra Statsforvalteren	Ikke offentlig involvering
Regnskapsplikt	Ikke regnskapsplikt
Begrensninger ved eiendomssalg og andre disposisjoner	Alle bestemmelser fremgår av fremtidsfullmakten
Offentlig forvaltning av midler over 2G	Fremtidsfullmektig forvalter midler som bestemt i fremtidsfullmakten

Nærmeste pårørendes oppgaver

Først og fremst bestemmer pasienten selv om pårørende skal bistå ham.

- har rett til å ha med seg den han ønsker

Men er han ikke samtykkekompetent har nærmeste pårørende rett til:

Medvirke ved

Gjennomføring av helse og omsorgstjenester

Utforming av tjenestetilbud

Individuell plan

Få informasjon

Om helsetilstand

Om helsehjelp som ytes

Komplikasjoner og

Pasientskadeerstatning

Informasjon/kontakt

www.vergemal.no

sivilrett.no/framtidsfullmakt

Her finner du link til elektroniske skjema, generell informasjon om vergemål, håndbok for verger og mye mer.

Statsforvalterens hjemmeside:

www.statsforvalteren.no/nordland

Telefon: 755 31500 (sentralbord)

Vergemålsseksjonen har telefontid:

kl 12-14

Mail: sfnopost@statsforvalteren.no

– virker til Nordlands beste